

**KLAIPĖDOS RAJONO VEIVIRŽĖNŲ
JURGIO ŠAULIO GIMNAZIJOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA**

2023 M.

TURINYS

I. Bendrosios nuostatos	3
II. Ikimokyklinio ugdymo principai	5
III. Programos tikslas ir uždaviniai	6
IV. Ugdymo(si) turinys, metodai ir priemonės	7
V. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimai	7
2-3 metų amžiaus vaikų pasiekimai	
Socialinė kompetencija.....	7
Sveikatos saugojimo kompetencija.....	8
Komunikavimo kompetencija.....	10
Pažinimo kompetencija.....	11
Meninė kompetencija.....	13
3-4 metų amžiaus vaikų pasiekimai	
Socialinė kompetencija.....	15
Sveikatos saugojimo kompetencija.....	16
Komunikavimo kompetencija.....	17
Pažinimo kompetencija.....	18
Meninė kompetencija.....	19
4-5 metų amžiaus vaikų pasiekimai	
Socialinė kompetencija.....	21
Sveikatos saugojimo kompetencija.....	22
Komunikavimo kompetencija.....	23
Pažinimo kompetencija.....	24
Meninė kompetencija.....	26
Rekomenduojamos temos.....	27
VI. Naudota literatūra ir šaltiniai	28

PATVIRTINTA

Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijos
direktorius 2023 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V-85

KLAIPĖDOS R. VEIVIRŽĖNŲ JURGIO ŠAULIO GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Ikimokyklinio ugdymo programa (toliau–Programa) numato ikimokyklinio ugdymo tikslą, uždavinius, Programos turinį, ugdytinių pasiekimų ir pažangos vertinimo gaires.

Programa skirta vaikų nuo 2-5 metų ugdytojams, pedagogams, tėvams (globėjams). Programa atnaujinta vadovaujantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (2014) bei Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis (2015). Programa yra orientyras, leidžiantis pedagogui kryptingai organizuoti ugdomąją veiklą, kurti kokybiško ugdymo (si) sąlygas, individualizuoti ugdymo (si) turinį. Programa grindžiama visapusiško ugdymo (si) idėjomis ir apima visas ugdymo (si) sritis.

1. Informacija apie įstaigą.

- 1.1. Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazija, Klaipėdos rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga.
- 1.2. Tipas: ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo skyrius (toliau – Ugdymo įstaiga).
- 1.3. Adresas: Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazija, Mokyklos gatvė 1, Veiviržėnai, Klaipėdos r.
- 1.4. Kontaktai: direktoriaus mob. tel. 8 671 20 235, el. p. direktorius@veivirzenugimnazija.lt; raštinės el. p. sekretore@veivirzenugimnazija.lt; pavaduotojo ugdymui, atsakingo už ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo skyriaus veiklos koordinavimą, mob. tel. 8 616 26161, el.p. legivai@gmail.com.
- 1.5. Ugdymo įstaigoje veikia 8 grupės, į kurias vaikai skirstomi pagal amžių (2-6 m.).
- 1.6. Pagrindinė veiklos rūšis – ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas.
- 1.7. Ugdymo kalba – lietuvių.
- 1.8. Vaikų grupės komplektuojamos atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnius. Atsižvelgiant į tėvų pageidavimus, prailgintas įstaigos rytinis arba vakarinis darbo valandų laikas.

2. Ugdymo įstaigos pedagogai ir kiti specialistai.

Ugdymo įstaigoje dirba 19 pedagogų: ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojai, logopedas, psichologas, specialusis pedagogas, meninio ugdymo pedagogas.

3. Įstaigos savitumas. Ugdymo įstaiga užtikrina vaiko poreikius atitinkančią aplinką grupėse ir lauke. Ugdymo prioritetai skiriami vaikų sveikatos ugdymui, STEAM ugdymui, nevalstybinės mokyklos „HEROJUS“ ugdymosi priemonių komplekto pritaikymui priešmokyklinio ugdymo grupėse, ankstyvajai ugdytinių kalbėjimo ir kalbos sutrikimų prevencijai.

Ugdymo įsiagoje gaivinamos ir puoselėjamos lietuvių liaudies tradicijos ir papročiai, švenčiamos etninės šventės, vaikų kalba turtinama liaudies tautosaka.

Įstaigoje prioritetas skiriamas sveikatos saugojimui ir stiprinimui.

Didelis dėmesys skiriamas ankstyvajai ugdytinių kalbėjimo ir kalbos sutrikimų prevencijai, vykdomi projektai, kurių idėjos, tam tikri pedagoginio poveikio metodai ir priemonės integruoti į ikimokyklinio ugdymo programą.

Ugdymo įstaigos grupėse akcentuojamas vaikų kalbos turtinimas, skatinamas susidomėjimas knyga ir skaitymu. Projektinėje veikloje aktyviai bendradarbiauja logopedė, specialioji pedagogė, psichologė, mokytojos ir ugdytinių tėvai.

4. Regiono savitumas.

Programoje numatoma pasinaudoti regiono ypatumais, sudarant ugdytiniam galimybę lankytis svarbesnėse ir įdomesnėse vietose. Siekiant sudominti vaikus ir praplėsti jų žinias, programoje numatoma skatinti ugdytinius aplankyti artimesnes mokyklas, darželius, dalyvauti jų renginiuose (parodose, šventėse, spektakliuose, sporto varžybose).

Gilinant ekologines, gamtos pažinimo temas, skatinamas papildomų veiklų vykdymas Veiviržo upės slėnyje grožintis gamtovaizdžiais, tradicinio kūrybinis plenero „Duryš“ sukurtais darbais, puošiančiais miestelio ir slėnio erdves.

Organizuojant vaikų kultūrinį ugdymą, skatinti lankytis Klaipėdos rajono amatų centre, įsikūrusiame Veiviržėnų miestelyje: pažintis su senaisiais amatais, lietuvių liaudies papročiais, žaidimais, tradicijomis, įdomiomis edukacijomis ir Žemaitijos kulinarinių paveldu, vaikų užimtumo skatinimas vasaros stovyklos organizuojamuose renginiuose, veiklų organizavimas bendradarbiaujant su Jono Lankučio viešosios bibliotekos Veiviržėnų filialu.

5. Vaikų poreikių bei ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų sąsajos.

Programa orientuota į vaiko poreikių tenkinimą. Atsižvelgiant į individualius, specialiuosius poreikius, siekiame tenkinti pagrindinius vaiko poreikius: saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos.

5.1. Poreikis jaustis saugiai. Vaikas gali jaustis saugus, pradžioje būdamas suaugusiųjų globoje, palaiapsniui ir pats mokosi saugoti save.

5.2. Poreikis judėti. Vaikas nuolat juda, bėgioja, sportuoja, laipioja judėjimui, aktyviai veiklai skirtose zonose, sporto salėje, lauko aikštelėse.

5.3. Poreikis žaisti. Kiekvienas vaikas turi galimybę žaisti su jam patinkančiais žaislais, pasirinkti žaidimo vietą, draugus. Žaisdamas jis išreiškia savo socialinę patirtį, bendrauja.

5.4. Poreikis bendrauti. Vaikas nori būti gerbiamas, kitų pripažintas, kaip turintis savitų gabumų, vertingų savybių, išlikti savitu, skirtingu nuo kitų.

5.5. Poreikis patenkinti savo smalsumą. Tenkindamas savo smalsumą, vaikas kaupia žinias, tikslina turimus daiktų vaizdinius, veikia aplinkoje su įvairiais daiktais, kartu plečia savo žodyną.

5.6. Poreikis būti savarankiškam. Vaikas nori pats savarankiškai valgyti, rengtis, pasirinkti veiklą, priemones, žaislus.

5.7. Poreikis produktyviai ir kūrybingai veiklai. Šiuolaikinėje žinių ir technologijų visuomenėje augantis vaikas domisi, nori žaisti kompiuterinius ir kt. žaidimus. Vaikas beveik visada nori ką nors veikti: piešti, lipdyti, konstruoti. Tam, kad vaikas nuolat galėtų įgyvendinti savo sumanymus, jam sudaromos palankios sąlygos tai atlikti, sukuriant lanksčią ir mobilią ugdymosi aplinką.

6. Įtraukusis ugdymas.

6.1. Į grupes integruojami specialiujų ugdymosi poreikių turintys vaikai.

6.2. Mokinių, turinčių specialiujų ugdymosi poreikių, ugdymąsi reglamentuojantys teisiniai

dokumentai sudaro palankias sąlygas kiekvienam mokiniui ugdytis pagal jų poreikius ir galimybes bendrojo ugdymo ikimokyklinėje įstaigoje, užtikrinant švietimo pagalbą, lygias galimybes ir ugdymosi prieinamumą.

6.3. Ugdymo prieinamumas – tai galimybė mokytis saugioje, tinkamoje edukacinėje aplinkoje, kurioje kiekvienas ugdomas pagal jo galimybes, poreikius bei polinkius.

6.4. Įtraukusis ugdymas suteikia teisę vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti šalia gyvenamosios vietos esančią ikimokyklinio ugdymo mokyklą, ugdytis kartu su bendraamžiais pagal vaiko sutrikimą parinkus tinkamą ugdymo formą, pagal gebėjimus parengus ugdymosi programas, gauti specialiąją pedagoginę, psichologinę, socialinę pagalbą.

6.5. Individualias ugdymosi problemas padeda spręsti Vaiko gerovės komisija, veikianti pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr.579 patvirtintą „Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašą“.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

7. Vaikų ugdymas(is) grindžiamas vadovaujantis Veviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijos principais:

7.1. Humaniškumo – vaiko gerovės užtikrinimas. Pripažinti vaiko kaip savarankiškos asmenybės vertingumą, individualumą, siekti suprasti jį, atsižvelgti į jo poreikius, interesus, tėvų lūkesčius, garantuoti jam teisę gyventi pagal prigimtį ir asmeninę patirtį.

7.2. Demokratiškumo – siekti visapusiškos partnerystės. Vaiko ir suaugusio sąveika, kai aktyvus vaikas ir ugdytojas; orientuojamasi į vaiką kaip asmenybę, užtikrinant jo pasirinkimo laisvę veikloje, ugdant atsakomybę už save ir savo veiksmus, nepažeidžiant kitų šalia esančių interesų. Šeimos ir darželio sąveika grindžiama tėvų ir pedagogų iniciatyvų derinimu, partnerystės plėtojimu, tėvų ir visuomenės pedagoginiu švietimu.

7.3. Tęstinumo ir dermės – tęsti šeimos ir jau turimas įstaigos pozityvaus vaiko ugdymo tradicijas; derinti vaikų, tėvų ir pedagogų interesus ir poreikius; siekti darnaus perėjimo nuo ugdymosi šeimoje prie ugdymo ikimokyklinėje įstaigoje, derinant socialinę patirtį ir įgūdžius.

7.4. Atsinaujinimo – ieškoti naujų ugdymo metodų ir būdų bei taikyti juos ugdymo procese, sudarant palankias sąlygas vaiko kūrybinei raiškai ir iniciatyvai, pozityvioms emocijoms.

7.5. Individualumo – ugdyme vadovautis kiekvieno vaiko asmenybės pažinimu, ugdymo(si) poreikių pripažinimu, numatant veiklas ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis ir tobulėti; padėti vaikui jaustis visaverte asmenybe, atsižvelgti į kiekvieno vaiko individualius poreikius, interesus, galimybes, juos išryškinti bei atskleisti;

7.6. Tautiškumo – padėti vaikui perimti tautos kultūros tradicijas, papročius, siejant tai su bendrąja ugdymo kultūra, išlaikant harmoniją su bendrosiomis katalikiškomis vertybėmis ir integruojant tai į kasdieninį vaiko gyvenimą.

8. Vertybės.

8.1. Bendruomeniškumas – tapatumas su vietos bendruomene, pasididžiavimas vieta, kur gyvena ir mokausi.

8.2. Atsakomybė ir bendradarbiavimas – atsižvelgiama į kiekvieno bendruomenės nario poreikius, skirtingumą.

8.3. Pozityvus profesionalumas – skatinamas asmeninis kiekvieno bendruomenės nario meistriškumas.

III SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

9. Tikslas.

Bendradarbiaujant su šeima ir vadovaujantis raidos dėsniniais, padėti vaikui išsiugdyti aktyvumo, savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis sudarant sąlygas jo gebėjimams plėtoti, išlaikant pusiausvyrą tarp ugdymosi pasiekimų ir bendrųjų kompetencijų ugdymo atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį,

10. Uždaviniai.

10.1. Atsižvelgiant į kiekvieno vaiko unikalumą bei poreikius, užtikrinant saugią, ugdymąsi skatinančią aplinką, dialogišką sąveiką grindžiamą tikslingą ugdymą ir spontanišką vaiko ugdymąsi, pasiekti, kad vaikas:

10.1.1. plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save;

10.1.2. pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes;

10.1.3. aktyviai dalyvautų ir kūrybiškai išreikštų save šeimos, ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime;

10.1.4. mokytųsi pažinti ir veikti: žaistų, keltų klausimus, tyrinėtų, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius.

10.2. Sukurti sąlygas, kurioje vaikas ugdytųsi aplinkoje, kurioje yra saugus, gerbiamas, kurioje pripažįstama jo nuomonė ir tenkinami jo poreikiai. Žaidimas yra svarbiausia vaiko socialinį, emocinį ir pažintinį ugdymąsi skatinanti veikla.

10.3. Užtikrinti vaikų aktyvų mokymąsi ir pasaulio pažinimą praktiškų bandymų, tyrinėjimo, ir kūrybos keliu.

10.4. Skatinti vaikus sukauptą patirtį, žinias ir gebėjimus parodyti skirtingais būdais – žaidimų, bendravimo, kalbėjimo, tyrinėjimo, kūrybos, gebėjimo spręsti kasdienes problemas.

10.5. Gerbti kiekvieno vaiko ugdymosi individualų tempą suprantant vaikų pasiekimų įvairiose srityse skirtumus.

10.6. Skatinti vaiko raidą keliant ugdymosi iššūkius, šiek tiek didesnius už jo turimus gebėjimus.

10.7. Plėsti vaiko pažintinius interesus skirtingose kompetencijose, išgyventi pažinimo džiaugsmą tyrinėjant, kuriant ir eksperimentuojant.

10.8. Formuoti taisyklingą vaiko požiūrį į savo sveikatą ir jos saugojimą.

10.9. Skatinti vaiką bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais, kartu plėtojant jo emocinę, socialinę, kultūrinę patirtį.

10.10. Padėti vaikui ir šeimai pažinti ir perimti tautos kultūros pagrindus: kalbą, papročius, tradicijas, dorines, estetines nuostatas.

10.11. Skatinti vaiko savarankiškumą, iniciatyvumą, kūrybiškumą, meninį jautrumą, ugdant gebėjimą išreikšti savo patirtį pozityvios raiškos būdais.

IV SKYRIUS

UGDYMO(SI) TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

11. Ugdymo(si) turinio modeliavimas. Ugdymo(si) turinys – į vaiko kompetencijų (vertybinių nuostatų, gebėjimų, žinių ir patirties) ugdymą(si) orientuota tematika, vaiko veiksenos bei veikla, jo pasaulio pažinimo bei saviraiškos būdai, ugdymo(si) medžiaga. Ikimokyklinio ugdymo programos turinys sudarytas pagal kompetencijų sritis (komunikavimo, pažinimo, sveikatos saugojimo, meninė bei socialinė kompetencijos). Ugdymo turinys – orientyras, nevaržantis vaiko ir pedagogo, leidžiantis jam kūrybingai organizuoti savo veiklą, ją įvertinti ir koreguoti, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko poreikius, jo patirtį, vaiko bei grupės individualumą. Ugdymo(si) būdus bei metodus pedagogai gali laisvai rinktis, lanksčiai, kūrybiškai taikyti siūlomą ugdymo turinį: planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą ir pan.

12. Pedagogų profesionalumas – pagrindinė kokybiško ikimokyklinio ugdymo sąlyga. Palanki ikimokyklinio ugdymo mokytojo, meninio ugdymo pedagogo ir kitų pedagogų bei specialistų sąveika su vaiku turi lemiamą įtaką gerai vaiko savijautai ir jo įgyjamai patirčiai. Ikimokyklinio ugdymo mokytojas sprendimus dėl vaikų ugdymosi rezultatų, turinio ir jo organizavimo, vaikų pasiekimų vertinimo priima kartu su tėvais, kitais ugdymo įstaigos pedagogais ir specialistais. Pedagogai bei specialistai reflektuoja **vaikų ugdymo kokybę bei veiksmingumą, vertina vaikų ugdymosi pasiekimus bei numato tolesnio ugdymo uždavinius.**

V SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ UGDYMO SI PASIEKIMAI

Vaikų ugdymosi pasiekimai – tai ugdymosi procese įgyti vaikų gebėjimai, žinios ir supratimas, nuostatos, apie kuriuos sprendžiame iš vaikų veiklos ir jos rezultatų. 18 vaiko ugdymosi pasiekimų sritys yra lygiavertės. Jos apima visus svarbiausius vaiko nuo dvejų iki šešerių metų pasiekimus, kurie sudaro pamatą sėkmingai kompetencijų – socialinės, sveikatos, pažinimo, komunikavimo, meninės – plėtotei ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme.

2-3 METŲ AMŽIAUS VAIKŲ PASIEKIMAI

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA.

Emocijų raiška ir savęs vertinimas

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none">• Reaguoja į pasakytą savo vardą.• Kalba pirmuoju asmeniu „aš“.• Pasako, kas jis yra – berniukas ar	<ul style="list-style-type: none">• Apžiūrinėja savo, draugų, šeimos nuotraukas.• Piešia „Mano mamytė“, „Mano tėvelis“,

<p>mergaitė.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pavadina 5-6 kūno dalis. • Atpažįsta kito vaiko ar suaugusiojo emocijų išraiškas. • Didžiuojasi tuo, ką turi ir gali padaryti. • Pradeda naudoti emocijų raiškos būdus. • Bando kontroliuoti savo elgesį. • Išbando savo interesų gynimo ir konfliktų išsprendimo būdus. 	<p>„Aš“, „Mano katytė“ ir kt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apžiūrinėja emocijas paveiksluose, žaidžia emocijų intelekto žaidimą. • Apkabina, paglosto draugą, kai jam liūdna, žaidžia žaidimą „Gerą darbą padaryk“. • Draugauti gali ir berniukai, ir mergaitės, draugai dalijasi žaislais, padaro ką nors malonaus (dovanėlių darymas). • Inscenizuoja nesudėtingus siužetus, atlieka žaidybinius veiksmus. • Stebi sensorinius nusiramino indus, žaislus. • Dalyvauja ne tik grupės, bet ir užgrupinėje veikloje (muzika, dailė, sportas).
--	--

Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Lengviau nei antraisiais metais atsiskiria nuo tėvų. • Veikia savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo. • Ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai yra auklėtojas šalia arba matomas netoliese. • Žaidžia greta, trumpai pažaidžia su kitu vaiku. • Audringai reiškia teises į savo daiktus, žaislus. • Gali simpatizuoti kuriam nors vaikui. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atsineša žaislą iš namų, mojuoja pro langelį, žaidžia žaidimus, mylavimus. • Žaidimas „Krokodilas“, „Ežiukai“. • Svečiuojasi kitoje grupėje, priima svečius savo grupėje. • Dalyvauja lopšelio-darželio pramogose, šventėse, spektakliuose. • Stato su draugu traukinuko trasą, vieną bokštą... • Reiškia nepasitenkinimą, kai daro kitas vaikas ne taip („Nesimušk, man skauda“, „Nu nu nu“). • Stebi įvairių profesijų žmonių, šeimos narių darbą, jų tarpusavio santykius. • Su auklėtoja, draugais žaidžia siužetinius žaidimus „Namai“, „Kelionė“, „Kirpykla“.

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA.

Fizinis aktyvumas

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Pastovi ant vienos kojos (3-4 s). • Vaikščiodamas apeina arba peržergia 	<ul style="list-style-type: none"> • Nusileidžia čiuožyne, supasi sūpuoklėse, važinėjasi triratuku.

<p>kliūtis, eina plačia linija.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bėga kreipdamas kryptį. • Lipa ir nulipa laiptais. • Atsispirdamas dviem kojomis pašoka nuo žemės. • Spiria, ridena, mėto kamuolį. • Tiksliau konstruoja, veria ant virvutės sagas. • Įkerpa popieriaus kraštą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laisvai laksto po salę, kiemą – išgirdus garsinį signalą sustoja arba atbėga pas auklėtoją. • Ropoja, prašliaužia pro kliūtis. • Bėgioja aplink kaladėlę, gulinčią ant grindų. Žaidimas „Neužkliudyk“. • Vaikšto, bėgioja, šokinėja kaip meška, kiškutis, lapė, šuniukas, kačiukas. • Ridena kamuolį taikant į kėglius, išdėliotus ant žemės. • Atsuka, užsuka įvairaus dydžio dangtelius. • Žaidimas „Pasakyk, kuo tu vardu?“ (su kamuoliu). • Pučia, gauda plunksnes, vatos gumulėlius. • Žaidžia pirštukų žaidimus: „Šarkelė varnelė“, „Pirštukai miega“. • Iškerpa popierinės saulutės spindulėlį.
--	---

Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Valgo, geria padedamas suaugusiojo arba savarankiškai. • Naudojasi stalo įrankiais. • Suaugusiojo padedamas nusirengia, apsirengia. • Suaugusiojo padedamas plaunasi, šluostosi rankas, išpučia nosį. • Paprašytas padeda į vietą vieną kitą daiktą. • Pats nueina į tualetą, suaugusiojo padedamas susitvarko. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bando savarankiškai praustis, šluostytis, rengtis. Žaidimas „Parodykime meškučiui, kaip plauname rankes, kaip šluostome jas“, „Lėlytė eina į lauką“. • Imituojant rengimosi veiksmus žaidžia žaidimą „Jurgeli, meistrelė“. • Siužetinės situacijos „Mašinytės grįžta į garažą“, „Lėlytės nori miegelio“, „Kamuoliukai pavargo, nori pailsėti“. • Moka naudotis stalo įrankiais, žaisti žaidimus „Kavinėje“, „Svečiuose“, „Verdu auklėtojai arbatą, sriubą, košę“. • Žaidimas „Aprenk draugą“, „Padėk draugui“. • Eilėraščių klausymas „Mano batai buvo du“, R. Kašausko „Batukai pyksta“, R. Skučaitės „Močiutės spinta“. • Dalyvauja balandžio (sveikatingumo) mėnesį vykstančiuose lopšelio-darželio

	renginiuose. • Sveikatos valandėlės.
--	---

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

Sakytinė kalba

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<p>Klausymas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klausosi skaitomų, pasakojamų kūrinėlių, naujų žodžių. • Išklauso, supranta ir reaguoja į kelis vienas paskui kitą sekančius prašymus, siūlymus, patarimus. <p>Girdimasis suvokimas ir foneminė klausia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įvykdo vienos dalies instrukciją. • Supranta atsisveikinimą, pasisveikinimą. • Parodo 4 paminėtus asmenis. • Žino 20 žodžių reikšmę. • Supranta paprastus pasakojimus. • Pakartoja 2-3 skiemenų eiles, kai skiemenys vienodi. • Kartoja neilgus eilėraščius ar skaičiuotes. <p>Kalbėjimas</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3-4 žodžių sakiniiais kalba, klausinėja apie save, savo norus, poreikius. • Kalba ir klausinėja apie tai, ką matė ir girdėjo, apie aplinkos objektus, įvykius, net jei jų dabar ir nemato. • Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, kalba apie juos. • Vienu ar keliais žodžiais atsako į elementarius klausimus. • Žodžius derina pagal giminę, skaičių, linksnį. • Kartu su suaugusiuoju dainuoja daineles, deklamuoja eilėraštukus, užbaigia žinomas pasakas. • Sako „ačiū“, „prašau“. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klausosi pasakų „Pagrandukas“, „Ropė“, „Pirštinė“. • Įvardija aplinkos garsus (laikrodžio tikslėjimą, tekančio vandens, automobilio, lėktuvo ir pan.). Sukelia garsus (beldžia, ploja, glamžo popierių ir kt.) • Mėgdžioja gyvūnų skleidžiamus garsus. • Bando nustatyti garso kryptį. • Suvokia gamtos, buitinius ir muzikinius garsus, gyvūnų ir žmonių balsus. • Skiria nekalbinius garsus. • Žaidimai, mylavimai „Virė, virė košė“, „Gydu, gydu katutes“, „Džyru, džyru“, „Mylu, mylu“... • Kalbinės užduotys, keliant klausimus „Koks?“, „Kodėl?“, „Kur?“, „Kaip?“. • Žaidžia žaidimus: „Atspėk, kas čia?“, „Kas pasislėpė?“, „Pirštukų pasakėlės“. • Žodžių žaidimai „Pakartok“. • Deklamuoja eilėraštukus, užbaigia žinomų pasakų, eilėraštukų frazes. • Kartu su auklėtoja žiūrint vaikiškus filmukus, pasakoja apie tai, ką matė ir girdėjo žodžiais ir gestais. • Kartu su auklėtoja dainuoja daineles, žaidžia žaidimus.

Rašytinė kalba

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<p>Skaitymas</p> <ul style="list-style-type: none">• Varto knygeles, dėmesį skirdamas ne tik paveikslėliams, bet ir tekstui, prašydamas paskaityti. Pavadina matomus paveikslėlius, geba sieti juos su konkrečiais daiktais.• Pradeda pažinti aplinkoje esančius simbolius. <p>Rašymas</p> <ul style="list-style-type: none">• Įvairiomis rašymo priemonėmis piešia vertikalias ir horizontalias linijas.	<ul style="list-style-type: none">• Vaikui skaitoma kelis kartus per dieną, parinkus trumpus tekstukus, kuriuose kartojasi tie patys žodžiai (vengiant vaikiškų intonacijų, teatrališkumo), skirtingai perteikiant personažų kalbą.• Vaikas pavadina kiekvieną paveikslėlį, gali liesti ar laikyti su tekstu susietus daiktus.• Atkreipia dėmesį į artimoje aplinkoje esančius simbolius, aiškinasi jų reikšmę.• Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai brauko popieriaus lape.• Vaikas nuolat skatinamas keverzonėmis išreikšti savo mintis, jos vertinamos pozityviai, džiaugiamasi pasiekimais.• „Piešia“ mamytę, tėvelį, saulytę.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA.

Aplinkos pažinimas. Tyrinėjimas

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none">• Atpažįsta ir pavadina artimiausioje aplinkoje esančius gyvūnus, augalus, daiktus.• Orientuojasi savo grupės, darželio, namų aplinkoje.• Žino savo ir savo šeimos narių vardus.• Tyrinėja viską, kas aplinkui. Ima, judina, stebi, klauso.	<ul style="list-style-type: none">• Stebi save ir draugus veidrodyje.• Liečia, ragauja, uodžia. Žaidimas „Atspėk, kas tai?“• Žaidimai: „Padėkime lėlytei apsirengti“, „Sušukuokime lėlę“, „Pamaitinkime katinėlį“, „Kas kur gyvena?“• Pojūčių žaidimas „Liečiu, matau, jaučiu“.• Renka gamtinę medžiagą (giles, kaštonus, lapus).

Skaičiavimas ir matavimas

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none">• Skiria sąvokas „mažai, daug“.• Geba išrikiuoti daiktus į eilę.	<ul style="list-style-type: none">• Rodo piršteliu, kiek turi metukų.• Žaidžia žaidimą „Slėpynės“ (ieško ir randa paslėptą daiktą).

<ul style="list-style-type: none"> • Įsidėmi pagrindines spalvas (raudoną, mėlyną, geltoną, žalią). • Vartoja daiktų palyginimui skirtus žodžius: didelis-mažas, ilgas-trumpas, sunkus-lengvas, storas-plonas. • Supranta bokšto statymo taisykles (viršuje – didesnės, apačioje – mažesnės kaladėlės). 	<ul style="list-style-type: none"> • Eilėraščių klausymas „Mano batai buvo du“, „Du gaideliai“. • Iš kėdučių sudėlioja, surikiuoja į eilę, pvz. traukinuką, kirmėliuką. • Veria karoliukus ant pagaliuko, ant virvutės. • Dalina vaišes draugams po lygiai (obuoliukus, kriaušes, morkytes). • Įvairūs stalo žaidimai, naudojant geometrines figūras, įvardijant spalvas, surandant tokias pat spalvas.
--	--

Problemų sprendimas

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Imasi sudėtingos veiklos, keisdamas veikimo būdus bando ją atlikti pats, stebi savo veiksmų pasekmes. • Nepavykus įveikti veiklos, prašo pagalbos arba meta veiklą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deda didesnę indelį į mažesnę. • Bando atsukti buteliuko kamštelį pats. • Sudeda korteles į joms skirtą dėžutę. • Stato bokštą iš kaladėlių. • Žaidžia auklėtojos sudarytas problemines situacijas: „Ką daryti – atėmė žaisliuką“, „Ką daryti – neduoda žaislo“, „Ką daryti – pastūmė mane“, „Ką daryti – kaip nesušlapti kojyčių kieme?“ • Kamuoliuko gaudymas atsistojus, atsisėdus, atsigulus.

Iniciatyvumas ir kūrybiškumas

Mokėjimas mokytis

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Noriai mokosi iš tų, su kuriais jaučiasi saugus. • Energingai žaidžia, ką nors veikia, laisvai juda erdvėje, pats keičia veiklą. • Sugalvoja būdus, kaip pasiekti neprieinamą, norimą daiktą. • Išbando suaugusiojo pasiūlytus naujus žaislus, žaidimus, neįprastą veiklą. • Reiškia savo norus, sako „ne“. • Džiaugiasi tuo, ką išmoko. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stebi auklėtojos statomą bokštą, po to pats stato. Žaidžia įvairius stalo žaidimus, dėlioja dėliones. • Gavęs naują žaislą, išbando vaikas visas jo galimybes, klausia „Kas čia?“, „Kur?“ • Žaidybinės situacijos „Aš pats“ (pasiekti žaislą, paimti knygelę iš lentynėlės, atidaryti duris pačiam). • Žaidybinės situacijos, kai vaikas sako „ne“ („Meškutis eina miegoti, nes nori

<ul style="list-style-type: none"> • Atidžiai stebi, bando, mėgdžioja, klausia. 	<p>būti didelis ir sveikas“).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žaidžia žaidimus „Parduotuvė“, „Gydytojas“, mėgdžioja suaugusiojo kalbą, veiksmus.
--	--

MENINĖ KOMPETENCIJA

Muzika, šokis

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Klausosi dainų, instrumentinių kūrinėlių, aplinkos garsų, mėgdžioja suaugusiųjų balso intonacijas, dviejų-trijų garsų melodijas ir daineles. • Spontaniškai žaidžia balso intonacijomis, rankų ir kojų judesiais. • Skambant muzikai ploja, trepsi, tūpuoja, barškina. • Drauge su pedagogu žaidžia muzikinius žaidimus, eina rateliu, jų tekstą imituoja rankų ir kūno judesiais. • Juda pagal muziką: žingsniuoja, bėga, apsisuka. • Apžiūrinėja, tyrinėja ritminius muzikos instrumentus ar jais ritmiškai groja kartu su pedagogu. • Šoka spontaniškai kurdamas dviejų-trijų natūralių judesių (eina, pritūpia, pasisuka ir kt.) seką. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kartoja, mėgdžioja suaugusiųjų padainuotas, nesudėtingas daineles (pvz. lietuvių liaudies dainas „Virė virė košę“, „Į Šakius“, „Dvi vištytės“). • Spontaniškai taria, intonuoja aplinkos garsus, atskirus dainelės žodžius. • Balsu intonuoja aplinkos garsus (pvz. mašinos, durų skambučio, gyvūno ar kt.). • Rateliai: „Katinėlis“, „Grybs, grybs, baravyks“, „Raina katytė“, „Graži mūsų šeimynėlė“ ir kt. • Groja vaikiškais ritminiais instrumentais (barškučiais, pagaliukais, būgneliais). • Kuria savas daineles su įvairiais garsažodžiais. • Išreiškia save judesiu, identifikuojasi su ratelių ir šokių veikėjais (pvz. šoka kaip meškutė, kiškutis ir pan.). • Šoka panaudodamas laisvą judesį. • Dainuoja ir šoka darželio šventėse

Vizualinis menas

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Savo „keverzonėse“ išvelgia daiktus ir įvykius. • Džiaugiasi dailės priemonės paliekamu pėdsaku ir patiriamais jutimais, siekia tai pakartoti. • Tyrinėdamas dailės medžiagas ir priemones intuityviai atranda skirtingus veikimo jomis būdus (brauko pirštais, 	<ul style="list-style-type: none"> • Eksperimentuoja ant įvairaus dydžio, formos, tekstūros lapo: piešia pieštukais, vaškinėmis kreidelėmis, spalvotais rašikliais, tapo akvarele, guašu, štampuoja pirštais, delnais, kempine, teptukais, štampukais. • Piešia pagaliuku ant smėlio, sniego; kreidelėmis ant asfalto, lentos.

<p>varvina dažus, maišo tešlą).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksperimentuoja dailės medžiagomis ir priemonėmis išreiškdamas save. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eksperimentuoja išbandydamas taškymo būdus. • Piešia klijais. • Lipdo iš plastilino, molio, modelino, kinetinio smėlio.
--	---

Žaidimai, vaidyba

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Kartoja matytus veiksmus, judesius (sūpavimus, mojavimus, kutenimo, pirštelių žaidimus ir kt.). • Mėgdžioja šeimos narių kalbą, veiksmus. • Vaizduoja siužetinius elementus, reiškia savaime kilusias emocijas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Imituoja judesiais įvairius personažus – gyvūnus. • Persirengia įvairiais veikėjais: dedasi karūnas, kepures. • Mėgdžioja auklėtojos, draugų vaidybinius veiksmus. • Dalyvauja siužetiniuose spektakliuose. • Žaidžia pirštinėmis teatro lėlėmis. • Žaidimas „Atspėk, kas aš?“

Estetinis suvokimas ir meninė raiška

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Emocingai reaguoja į dainų garsus, vaidinimo veikėjus, dailės kūrinių objektus. • Atpažįsta girdėtus muzikos kūrinius, matytus šokius, ratelius, dailės kūrinius. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klausosi sekamų pasakų, skaitomų eiliuotų kūrinių, apsakymų ir pan. • Klausosi ir imituoja gamtos garsus. • Komentuoja savo meninį darbėlį.

Kūrybiškumas

Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenos pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"> • Domisi naujais daiktais, vaizdais, garsais, judesiais. • Atranda vis naujus dalykus artimiausioje įprastoje aplinkoje. • Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus simbolinius veiksmus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Žaidžia su įvairiais žaislais, medžiagomis (skirtingų formų, tekstūros, spalvos). • Tapo ant stiklo. • Pučia šiaudeliais dažų dėmes „Kas tai?“ • Daro siūlo (dažyto gvašu) antspaudus. • Žaidžia įvairius žaidimus su vandeniu, smėliu, šviesos stalu, plastilinu, sūria tešla, sniegu. • Lauke su botais palaksto po balas,

	<p>voliojasi sniege.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smėlio dėžėje stato smėlio pilis, dekoruoja naudojant gamtines medžiagas (kankorėžius, smilgas, kaštonus, medžių žieves). • Dalyvauja įvairiose lopšelio-darželio projektuose, piešinių-darbelių parodoje.
--	--

3-4 METŲ AMŽIAUS VAIKŲ PASIEKIMAI

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

Savivoka ir savigarba

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none"> • Pasako savo ir kito jausmus, norus. • Supranta, kad kitas negalėjo matyti to, ką matė jis, nes kitas žmogus nebuvo šalia. • Mano, kad jis yra geras, todėl jį kiti palankiai vertina. • Kalba pirmuoju asmeniu: „aš noriu“, „mano“. • Savo „aš“ sieja su savo veikla ir daiktų turėjimu – pasako, kas jis yra – berniukas ar mergaitė, atskiria berniukus nuo mergaičių, pavadina 5-6 kūno dalis.

Emocijų suvokimas raiška

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none"> • Pavadina pagrindines emocijas, • Atpažįsta kitų emocijas pagal elgesį, veido išraišką, veiksmus. • Pradedą suprasti, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis, tinkamai į jas reaguoja. • Pradedą valdyti savo emocijas.

Santykiai su suaugusiais

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none"> • Lengvai atsiskiria nuo tėvų, globėjų. • Grupėje jaučiasi saugus. • Pasitiki pedagogu, priima pagalbą, vykdo individualius prašymus. • Dažniausiai stengiasi laikytis suaugusiųjų nustatytos tvarkos, geranoriškai bendrauja. • Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas, nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo.

Santykiai su bendraamžiais

Vaiko pasiekimai

- Žaidžia kartu su bendraamžiais bendrus žaidimus, dalijasi žaislais.
- Stengiasi geranoriškai bendrauti su bendraamžiais.
- Bendrauja mimika, judesiais, veiksmais, dažniau kalbasi su kitu vaiku, pakaitomis atlieka veiksmus su tuo pačiu žaislu.
- Žaisdamas mėgdžioja kitus vaikus, supranta jų norus, stengiasi suprasti kita kalba nei jis kalbančio vaiko sumanymus.
- Tariaisi dėl vaidmenų, siužeto, žaislų.
- Audringai reiškia teises į savo daiktus, žaislus, nori kito vaiko jam patinkančio žaislo.

Problemų sprendimas

Vaiko pasiekimai

- Drąsiai imasi sudėtingos veiklos, atkakliai, keisdamas veikimo būdus bando ją atlikti pats, stebi savo veiksmų pasekmes, nepavykus įveikti sudėtingos veiklos ar kliūties, prašo pagalbos arba meta veiklą.
- Supranta, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema, nori ją įveikti, išbando paties taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus, stebi savo veiksmų pasekmes, supranta, kada pavyko įveikti sunkumus.

Savireguliacija ir savikontrolė

Vaiko pasiekimai

- Sekdamas suaugusiojo ir kitų vaikų pavyzdžiu laikosi tvarkos ir žaidimo taisyklių.
- Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais.
Pradedama valdyti savo emocijų raiškos intensyvumą, priklausomai nuo situacijos.
Išbando įvairius konfliktų sprendimo ar savo interesų gynimo būdus.
- Žaisdamas kalba su savimi, nes kalba padeda sutelkti dėmesį, kontroliuoti savo elgesį.

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA.

Fizinis aktyvumas

Vaiko pasiekimai

- Stovėdamas ir sėdėdamas atlieka įvairius judesius kojomis bei rankomis.
- Stovėdamas pasistiebia, atsistoja ant kulnų.
- Tikslingai skirtingu ritmu vaikščiodamas, bėgiodamas apeina ir peržengia kliūtis.
- Išlaiko pusiausvyrą eidamas nedideliu paaukštiniu.
- Šokinėja abiem kojom ir ant vienos, peršoka per liniją.
- Spiria kamuolį į taikinį.
- Ištiestomis rankomis pagauna didelį kamuolį.
- Laipioja įvairiais lauko įrengimais.
- Mina ir vairuoja triratuką.
- Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais bei ranka.

- Judesius tiksliau atlieka kaire arba dešine ranka, koja.

Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai

Vaiko pasiekimai

- Valgo ir geria savarankiškai.
- Naudoja stalo įrankius.
- Pasako, ko nori ir ko nenori valgyti.
- Dažniausiai savarankiškai naudojami tualetu ir susitvarko juo pasinaudojęs.
- Suaugusio padedamas pats apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus.
- Padeda suaugusiam serviruoti ir po valgio sutvarkyti stalą.
- Priminus po valgio skalauja burną.
- Pasako, kodėl reikia plauti vaisius ir daržoves.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA.

Sakytinė kalba

Vaiko pasiekimai

Klausymas

- Klausosi aplinkinių pokalbių, sekamų, pasakojamų, skaitomų, deklamuojamų kūrinių literatūrine kalba, tarmiškai.
- Pradeda išklausti, suprasti ir reaguoti į tai, ką jam sako suaugusysis ar vaikas.

Girdimasis suvokimas ir foneminė klausa

- Žodžiuose išgirsta balsę „a“.
- Parodo kampuotą ir apskritą daiktą, raudoną spalvą, kur didesnis, kur mažesnis, visus, kurie skrenda.
- Pradeda skirti balsius kalboje.
- Supranta, kada rytas, kada vakaras.
- Įvykdo instrukciją „duok man du“.
- Žino, kuris pirštas nykštys, kuris smilium.
- Suvokia tris skirtingus nuosekliai išsakytus prašymus.
- Gali įsiminti ir pakartoti trumpus 4-6 žodžių sakinius.

Kalbėjimas

- Kalba pats sau, kitam, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia, kartais laikydamasis elementarių kalbinio etiketo normų.
- Žaidžia garsais ir žodžiais, kuria naujus žodžius.
- Kalba kelių žodžių sakiniiais, žodžius derina pagal giminę, skaičių, linksnį.
- Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, kalba apie juos.
- Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos žodžių garsų. Padedant atpažįsta žodyje kelis atskirus garsus.
- Pradeda deklamuoti trumpus eilėraščius, atkartoja trumpas pasakas ar apsakymus, pridėdamas savo žodžių.

Rašytinė kalba

Vaiko pasiekimai
Skaitymas <ul style="list-style-type: none">• Domisi skaitymu. Vaizduoja, kad skaito knygą. Skaito knygečių paveikslėlius, įvardija įvairių objektų ir veikėjų bruožus, veiksmus.• Atkreipia dėmesį į raides, simbolius aplinkoje, pradeda jais manipuliuoti. Rašymas <ul style="list-style-type: none">• Domisi ne tik rašymo priemonėmis, bet ir galimybe rašyti (kompiuteriu ir kt.).• Įvairiomis rašymo priemonėmis kraigloja vertikalias ir horizontalias linijas.• Raidėmis ir simboliais pradeda manipuliuoti įvairioje veikloje.• Keiverzonėse ir piešiniuose pasirodo raidžių elementai ir raidės.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

Aplinkos pažinimas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Išvardina gyvenamosios vietos objektus.• Pasako miesto, gatvės, kurioje gyvena, pavadinimus, savo vardą ir pavardę.• Pastebi pasikeitimus savo aplinkoje.• Pastebi ir pasako pagrindinius augalų ir gyvūnų požymius.• Atpažįsta ir įvardija artimiausios aplinkos gyvūnus ir augalus, dalyvauja juos prižiūrint.• Žino metų laikus ir jiems būdingus požymius.• Skiria atskirus gamtos reiškinius.

Tyrinėjimas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Tyrinėja supančią gamtinę ir daiktinę aplinką, pats pasirinkdamas žaidimui ar kitai veiklai reikalingus daiktus ir medžiagas.• Atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis, rodo susidomėjimą, bando aiškintis, kas tai yra, kaip ir kodėl tai vyksta.

Skaičiavimas ir matavimas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Pradeda skaičiuoti daiktus ir palyginti kelių daiktų grupes pagal daiktų kiekį grupėse.• Skiria žodžius mažai ir daug.• Vartoja kelintinius skaitvardžius: pirmas, antras.

- Grupuoja daiktus pagal išorinius požymius.
- Lygina įvairių dydžių daiktus pagal išorinius požymius (ilgį, plotį, storį, aukštį ir kt.).
- Padalina daiktus po lygiai. Supranta, kad pridėdant daiktus jų skaičius grupėje didėja, o paimant – mažėja.
- Dydžių skirtumams apibūdinti pradeda vartoti žodžius: didesnis – mažesnis, ilgesnis – trumpesnis, storesnis – plonesnis.

Mokėjimas mokytis

Vaiko pasiekimai

- Veikia spontaniškai ir tikėdamasis tam tikro rezultato.
- Domisi aplinka – klausinėja, kaip kas nors vyksta, kaip veikia, atidžiai stebi, bando.
- Žaidžia kūrybiškai, siūlo žaidimų ir veiklos idėjas, imasi iniciatyvos joms įgyvendinti.
- Džiaugiasi, pasako ką veikė, ką išmoko.

MENINĖ KOMPETENCIJA.

MENINĖ RAIŠKA.

Muzika ir šokis

Vaiko pasiekimai

- Emocingai atlieka klausomus kūrinius (vaikiškas daineles, instrumentinius kūrinius) – ploja, trepsi, džiaugiasi.
- Klausydamasis ir tyrinėdamas gamtos, aplinkos garsus, vokalinius kūrinius, atlieka jų nuotaiką, bei keliais žodžiais juos apibūdina.
- Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo, siauro diapazono autorines liaudies dainas.
- Dainavimą palydi imitaciniais, ritmiškais judesiais.
- Tyrinėja savo balso galimybes (dainuoja garsiai, tyliai, aukštai, žemai, greičiau, lėtai).
- Apžiūrinėja, tyrinėja ritminius muzikos instrumentus ir jais ritmiškai groja kartu su pedagogu.
- Drauge su pedagogu žaidžia muzikinius žaidimus, atlikdamas kelis nesudėtingus judesius: eina, bėga rateliu, gyvatėle, trepsi, ploja, sukasi po vieną ir po du, žaidimų tekstą imituoja rankų ir kojų judesiais.
- Šoka trijų-keturių judesių šokius (eina, pritūpia, pasisuka, bėga ir kt.)
- Šoka spontaniškai kurdamas.
- Žaidžia vaizduojamuosius (darbo proceso, augalų vegetacijos, gyvūnų) šokamuosius žaidimus, mėgdžioja žaidinimų, gyvūnų, augalų judesius.

Dailė. Vizualinė raiška

Vaiko pasiekimai

<ul style="list-style-type: none"> • Patirtį išreiškia naudodamas įvairias linijas, jų derinius, geometrines ir laisvas formas, spalvas. • Eksperimentuoja dailės priemonėmis ir medžiagomis, atrasdamas spalvų, linijų, formų, faktūrų įvairovę. • Kuria spontaniškai, kartais pagal išankstinį sumanymą, kuris darbo eigoje dažnai kinta. • Spauduoja įvairiomis priemonėmis, lipdo nesudėtingas formas.
--

Vaidyba ir žaidimai

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas atkuria matytų situacijų fragmentus, panaudoja tikrus daiktus, reikmenis, drabužius. • Kuria dialogą tarp veikėjų, išraiškingai intonuoja.

Estetinis suvokimas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none"> • Džiaugiasi menine veikla, nori šokti, dainuoti, vaidinti. • Atpažįsta kai kuriuos jau girdėtus muzikos kūrinis, matytus šokius, ratelius, vaidinimo veikėjus. Emocingai į juos reaguoja. • Keliais žodžiais ar sakiniais pasako, ar patiko muzikos kūrinėlis, šokis, dailės darbelis. • Reaguoja į kitų vertinimus. • Grožisi gamtos spalvomis, garsais.

Kūrybiškumas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none"> • Išvelgia naujas įprastų daiktų bei reiškinių savybes. • Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus simbolinius veiksmus. • Sugalvoja įdomių idėjų, skirtingų veikimo būdų.

Iniciatyvumas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none"> • Pasirenka ir žaidžia vienas ar su draugais. • Nuolat energingai žaidžia, ką nors veikia, laisvai juda erdvėje, pats keičia veiklą, pasirenka vieną iš kelių daiktų, sugalvoja būdus, kaip pasiekti neprieinamą norimą daiktą. • Įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytą veiklą (susidomėjus) • Susidūręs su kliūtimi, bando ką nors daryti kitaip, siekia savarankiškumo, bet vis dar laukia suaugusiųjų paskatinimo, padrąsinimo.

4-5 METŲ AMŽIAUS VAIKŲ PASIEKIMAI

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA.

Emocijų suvokimas ir raiška

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Pradeda suprasti, kad skirtingose situacijose jaučia skirtingas emocijas, kad jas išreiškia mimika, balsu, veiksmais, poza.• Atpažįsta kitų emocijas pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus.• Pavadina pagrindines emocijas.• Pradeda kalbėtis apie jausmus su kitais – pasako ar paklausia, kodėl pyksta, kodėl verkia.

Savireguliacija ir savikontrolė

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Nusiramina kalbėdamas apie tai, kas jį įskaudino, ir girdėdamas suaugusiojo komentarus.• Primenant laikosi grupėje numatytos tvarkos ir susitarimų. Ramioj situacijoj sugalvoja kelis konflikto sprendimo būdus ir jų pasekmes.• Vis dažniau emocijas išreiškia mimika ir žodžiais, o ne veiksmais.

Savivoka ir savigarba

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Supranta, kad buvo (kūdikis), yra (vaikas) ir visada bus tas pats asmuo užaugęs (vyras/moteris).• Supranta, kad turi nuo kitų atskirą savo norų, ketinimų, jausmų pasaulį. Pasako, kaip jaučiasi, ko nori jis, ir kaip jaučiasi, ko nori kitas.• Mano, kad yra geras, todėl kiti jį mėgsta, palankiai vertina.• Jaučiasi esąs šeimos, vaikų grupės narys. Apibūdina savo išvaizdą, kalba apie šeimą, draugus.• Siekia kitų dėmesio, palankaus vertinimo.

Santykiai su suaugusiais

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Priima su veikla susijusius suaugusiojo pasiūlymus, įtraukia suaugusįjį į bendrą veiklą.• Grupėje jaučiasi saugus, rodo pasitikėjimą grupėje dirbančiais suaugusiais. Paklaustas, pasako savo nuomonę, stengiasi laikytis suaugusiojo nustatytos tvarkos, mėgsta ką nors daryti su suaugusiuoju.• Drąsiau bendrauja su mažiau pažįstamais žmonėmis grupėje, salėje ar įstaigos kieme.

Santykiai su bendraamžiais

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Kartu su bendraamžiais žaidžia bendrus žaidimus. Žaisdamas mėgdžioja kitus vaikus, supranta jų norus, tariasi dėl vaidmenų, siužeto, žaislų.• Draugams siūlo savo žaidimų idėjas, sumanymus.• Padeda kitam vaikui.• Gali turėti vieną ar kelis nenuolatinius žaidimų partnerius, su jais lengvai susipyksta ir susitaiko.

Problemų sprendimas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Supranta, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema, norėdamas ją įveikti, ieško tinkamų sprendimo būdų. Stebi savo veiksmų pasekmes.• Supranta, kada pavyko įveikti sunkumus. Nepasisekus, prašo suaugusiojo pagalbos.• Bando sunkumus įveikti pats, tariasi su kitais, nepasisekus samprotauja, ką daryti toliau, kitaip.

Iniciatyvumas ir atkaklumas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Ilgesnį laiką kryptingai plėtoja veiklą vienas su kitu ir draugais.• Pereina nuo pasirinktos veiklos prie suaugusiojo pasiūlytos veiklos jam, vaikų grupei, visai vaikų grupei.• Bando pats įveikti kliūtis veikloje, nepavykus kreipiasi į suaugusiųjų pagalbos. Siekia savarankiškumo, laukia suaugusiųjų paskatinimo, padrąsinimo.• Kūrybiškai taiko įprastus daiktus, priemones.• Pasitelkia vaizduotę ką nors veikdamas: žaisdamas, pasakodamas, judėdamas. Sugalvoja įdomių idėjų, veikimo būdų.

SVEIKATOS KOMPETENCIJA

Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Dažniausiai taisyklingai naudojami stalo įrankiais.• Valgo tvarkingai, skalauja burną.• Domisi, kuris maistas sveikas ir naudingas.• Šiek tiek padedamas apsirengia ir nusirengia, tvarko savo rūbelius, apsiauna ir nusiauna batus.• Žino apie pavojingus daiktus.

- Gali sutvarkyti savo žaidimo vietą.

Fizinis aktyvumas

Vaiko pasiekimai

- Eina pakaitiniu ir pristatomuoju žingsniu.
- Juda vingiais greitėdamas ir lėtėdamas.
- Šokinėja vietoje ar judant pirmyn, šokinėja per šokdynę.
- Šokinėja abiem ir ant vienos kojos, nušoka nuo paaukštinimo, įveikdamas kliūtis.
- Eina ant pirštų galų, siaura linija, gimnastikos suoleliu.
- Mina ir vairuoja triratuką.
- Tiksliai atlieka sudėtingesnius judesius pirštais (veria ant virvutės sagas, užsega ir atsega sagas).
- Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai.
- Laipioja lauko įrengimais, spiria kamuolį iš įvairių padėčių į taikinį.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA.

Sakytinė kalba

Vaiko pasiekimai

Klausymas

- Klausosi įvairaus turinio tekstų (grožinių, publicistinių, enciklopedinių, informacinių) apie aplinką, įvairius įvykius, reiškinius, klausosi gyvai įrašų.
- Supranta sudėtingesnio turinio tekstus.

Girdimasis suvokimas ir foneminė klausa

- Parodytą skaičių įsidėmi minutei.
- Supranta sąvokas „daugiau, daugiausia“, „storas, plonas, liesas, kreivas“.
- Pradedą skirti izoliuotus priebalsius iš kitų priebalsių, prireikus juos randa tarp kitų izoliuotų garsų.
- Pradedą pakartoti 2-3 skiemenų eiles, kai skiemenys eilėse skirtingi.
- Suvokia pasakytą absurda, nesąmonę.
- Parodo išvardintas profesijas paveikslėliuose.
- Geba įsiminti ir pakartoti 8 žodžių sakinį.
- Skiria žodžius paronimus (besiskiriančius vienu garsu).

Kalbėjimas

- Natūraliai kitiems kalba apie tai, ką žino, veikia, ko nori, tikisi, kalba apie ankstesnius įvykius. Kalbėdamas žiūri į akis.
- Pasakoja apie tai, kas buvo nutikę, kalbasi apie matytus filmukus, televizijos laidas, žaistus kompiuterinius žaidimus.
- Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais. Vartoja daugumą kalbos dalių (daiktavardžius, veiksmažodžius, būdvardžius,rieveiksmius, prielinksnius ir kt.).
- Išskiria pirmą ir paskutinį garsą trumpuose žodžiuose.
- Seka girdėtas ir savo sukurtas pasakas, kuria įvairias istorijas, eilėraštkus, inscenizuoja.

Deklamuoja skaitomų pasakų eiliuotus intarpus.

Rašytinė kalba

Vaiko pasiekimai

Skaitymas

- Domisi skaitymu. Skaito knygelių paveikslėlius, įvardija įvairių objektų ir veikėjų bruožus, veiksmus.
- Domisi abėcėlės raidėmis. Pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide. Supranta, kad kai kurios raidės turi savo pavadinimą ir specifinę grafinę raišką. Supranta aplinkoje matomų kai kurių spausdintų žodžių prasmę.
- Sugalvoja pavadinimus paveikslėliams, knygelėms. Įvardija specifinius skaitomo teksto veikėjų bruožus.

Rašymas

- Raidėmis ir simboliais pradeda manipuliuoti įvairioje aplinkoje.
- Domisi ir supranta spaudinių funkcijas (kalendorius, valgiaraštis, reklama ir pan.)
- Kopijuoja raides ir paprastus žodžius.
- Iliustruoja pasakas, pasakojimus, filmukus.
- Kuria ir gamina rankų darbo knygeles su elementariai nukopijuotais sakiniais, žodžiais, raidėmis.
- Bando rašyti raides, pradėdamas savo vardo raidėmis. Planšetiniame kompiuteryje rašo savo vardą, trumpus žodelius.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA.

Aplinkos pažinimas

Vaiko pasiekimai

- Pasakoja apie savo šeimą.
- Pasako savo vardą ir pavardę.
- Įvardija kelis gimto miesto objektus (miesto ar darželio pavadinimą, gyvenamąją gatvę ir pan.).
- Žino metų laikus ir būdingus jiems požymius, skiria daugiau gamtos reiškinių.
- Atpažįsta gamtoje ar paveikslėliuose dažniausiai sutinkamus gyvūnus, medžius, gėles, daržoves, grybus.
- Skiria daržoves, vaisius, uogas ir nusako panaudojimo maistui būdus.
- Domisi dangaus kūnais, gamtos reiškiniais, kurių negali matyti (pvz. ugnikalnių išsiveržimas, žemės drebėjimas).
- Moka stebėti ir prižiūrėti kambarinių augalų augimą.
- Domisi, iš ko padaryti daiktai, jų savybėmis.
- Pasako, kad su nežinomomis medžiagomis ir daiktais reikia elgtis atsargiai, stengiasi taip

daryti.

- Įvardija daiktų, medžiagų, gyvūnų, augalų skirtingus pastebėjimus.

Tyrinėjimas

Vaiko pasiekimai

- Žaisdamas tyrinėja, išbando daiktus bei medžiagas (pvz., plaukia ar skęsta, rieda ar sukasi ratu...)
- Moka stebėti ir prižiūrėti kambarinių augalų augimą.
- Domisi, iš ko padaryti daiktai, jų savybėmis.
- Pasako, kad su nežinomomis medžiagomis ir daiktais reikia elgtis atsargiai, stengiasi taip daryti.
- Įvardija daiktų, medžiagų, gyvūnų, augalų skirtingus pastebėjimus.

Skaičiavimas ir matavimas

Vaiko pasiekimai

- Skaičiuoja iki 5.
- Skiria kelintinius skaitvardžius.
- Supranta, kad daiktų skaičius nepriklauso nuo daiktų formos, dydžio, daiktų savybių, jų padėties erdvėje.
- Pradedą skirti dešinę ir kairę savo kūno pusę, kūno priekį, nugarą.
- Skiria ir pavadina spalvas ir kelis atspalvius.
- Skiria skritulio, kvadrato, trikampio, stačiakampio formas.
- Grupuoja daiktus pagal formą, spalvą.
- Kalba apie nuotolį, atstumą, daiktų ilgį, plotį, aukštį, storį, masę: siauresnis-platesnis, aukštesnis-žemesnis, lengvesnis-sunkesnis.
- Dėlioja daiktus didėjimo-mažėjimo tvarka.
- Skiria sąvokas: šiandien, vakar, rytoj.

Mokėjimas mokyti

Vaiko pasiekimai

- Mėgsta kūrybiškai žaisti, veikti, imasi iniciatyvos įgyvendinant žaidimų idėjas.
- Pasako, parodo, ką nori išmokyti.
- Drąsiai spėja, bando, klysta ir taiso klaidas.
- Spėlioja veiksmų pasekmes.

MENINĖ KOMPETENCIJA.

MENINĖ RAIŠKA.

Muzika ir šokis

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Klauso gamtos garsų, trumpų vokalinių ir instrumentinių kūrinų, juos tyrinėja ir elementariai komentuoja, emociškai reaguoja į muzikos nuotaiką.• Kartu su kitais dainuoja autorines ir liaudies dainas, jaučia ritmą, dainavimą palydi ritmiškais judesiais.• Dainuodamas išbando balso skambesį, išmėgina jį įvairioje aplinkoje (grupėje, kieme ir kt.). Stengiasi tiksliau intonuoti, teisingiau artikuliuoti, taisyklingiau sėdėti, stovėti, kvėpuoti.• Atpažįsta kai kuriais instrumentais (smuiku, būgnu, dūdelėmis, varpeliu) atliekamus ir girdėtus kūrinius.• Ritminiais, melodiniais, „gamtos“, savo gamybos vaikiškais instrumentais pritaria dainoms, šokiams, tyrinėja jų skambėjimo tembrus.• Žaidžia vaizduojamuosius (darbo proceso, augalų vegetacijos, gyvūnų), šokamuosius žaidimus.• Šoka šokius, ratelius pritaikant skirtingo tempo dalis.

Vizualinis menas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Patirtį išreiškia kitiems atpažįstamais vaizdais.• Kuria spontaniškai, pagal išankstinį sumanymą, kuris procese gali kisti.• Eksperimentuoja dailės medžiagomis ir priemonėmis, atradamas spalvų, linijų, formų, faktūrų įvairovę, turi mėgstamas spalvas, kuria koliažus, konstruoja, lipdo nesudėtingas formas, fotografuoja, piešia skaitmeninėmis priemonėmis.

Žaidimai, vaidyba

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Žaisdamas atkuria matytų situacijų fragmentus, panaudoja tikrus daiktus, reikmenis, drabužius, žaisdamas atsipalaiduoja.• Vaizduoja realistinį ir fantastinį siužetą, išreiškia savo norus, mintis, baimes.• Kuria dialogą tarp veikėjų, išraiškiai intonuoja.• Susikuria vaidybinę aplinką.

Kūrybiškumas

Vaiko pasiekimai
<ul style="list-style-type: none">• Išvelgia naujas įprastų daiktų bei reiškinių savybes.

- Pasitelkia vaizduotę ką nors veikdamas: žaisdamas, pasakodamas, judėdamas. Sugalvoja įdomių idėjų, veikimo būdų.
- Savitai suvokia ir vaizduoja pasaulį, kūrybiškai taiko neįprastus daiktus, priemones.
- Džiaugiasi savitu veikimo procesu ir rezultatu.

Estetinis suvokimas

Vaiko pasiekimai

- Džiaugiasi menine veikla, nori dainuoti, šokti, vaidinti, pasipuošti, gražiai atrodyti.
- Dalijasi išpūdžiais po koncertų, spektaklių.
- Supranta ir keliais žodžiais pakomentuoja kai kuriuos meninės kūrybos proceso ypatumus (veikėjų bruožus, nuotaiką, spalvas, veiksmus).
- Mėgaujasi meninės veiklos eiga, muzikavimu, šokiu, vaidyba, dailės veikla.
- Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, grožisi gamtos spalvomis, formomis, garsais.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS

Rugsėjis: Atsiminimų savaitėlė. Mano nuotaikų gama. Žaidimų dienele. Svečiuose pas pasakaitę.

Spalis: Rudens puota. Rudeniniai darbeliai. Lyja lyja lietus per karaliaus pietus. Sveikuoliška arbatėlė.

Lapkritis: Ką žada oras? Aš ir laikas, diena ir naktis. Juoda, balta, šilta, šalta. Linksmosios figūros.

Gruodis: Laiškų savaitė. Žiemos antspaudai. Žiemos pasaka „Balta balta kur dairais“. Suskambo Kalėdų varpeliai.

Sausis: Miško žvėreliai. Ateina karaliai. Skrydis į Lietuvą. Žemynai ir jų skirtybės.

Vasaris: Gamtos reiškiniai. Kosmoso platybės. Skaičių ratas. Raidelių šalyje.

Kovas: Aš auginu. Aš nepaprastas ir įdomus. Atradimų takelis. Povandeninis pasaulis.

Balandis: Dantukai sveikučiai blizgės. Ridu ridu margi margučiai. Teatro savaitė. Ačiū, kad esi šalia.

Gegužė: Spalvų vaivorykštė. Muzikos garsai. Kartą zoologijos sode. Graži mūsų šeimynėlė.

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. Redakcija: 70 - 2023-06-27 (nuo 2023-07-06).

2. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.

3. Ankstyvojo ugdymo vadovas / Monkevičienė O. Vilnius, Minklės leidyba, 2001.

4. Gage N. L., Berliner D. C. Pedagoginė psichologija. Vilnius, 1994.

5. Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. Vilnius, Eugrimas, 1998.

6. Juodaitytė A. Socializacija ir ugdymas vaikystėje. Vilonius, 2003. p.77.
7. Rauckis J., Drungilienė D. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūno kultūros programa. Vilnius, 2003.
8. Verseckienė O., Marcinkas F. ir kt. Po tėviškės dangum. Etninio ugdymo gairės. 1995.
9. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprūpinimo centras, 2015.

SUDERINTA

Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijos
ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo skyriaus
2023 m. rugpjūčio 31d. metodinės tarybos posėdžio
protokolu Nr. V8-4